

Alexander Kielland Krag

ALDRIG BEDRE

UNDERVISNINGSMATERIALE

AF ANN-SOFIE FALBERG

GADS FORLAG

Introduktion til læreren

OM BOGEN

Aldrig bedre er en mørk, sørgelig og håbefulds roman om sorg, om kærlighed og om at finde en vej videre. I romanen følger vi to personer, Lucas og Emma, som har et fælles tredje – Jakob. Fortællingen starter til Jakobs begravelse, hvor vi bliver klar over, at Jakob har begået selvmord. Herefter følger vi skiftevis Lucas, Jakobs bedsteven, og Emma, der var Jakobs ekskæreste. Som læser kommer vi tæt på de to unge menneskers tanker, følelser og sorgproces.

Fortællingen er opbygget i to parallelle handlingsforløb med to forskellige jeg-fortællere, Lucas og Emma. De to fortællere har forskellige relationer til Jakob, og læseren lærer Jakob at kende gennem de to jeg-fortælleres erindringer. Kompositionen er kronologisk, og de to handlingsforløb er synkrone i tid og krydser hinanden undervejs. Kronologien brydes flere gange i form af tilbageblik med minder og erindringer. Tilbageblikkene er medvirkende til, at læseren kan danne sig et billede af, hvem Jakob var, og måske få en ide om, hvorfor han har begået selvmord.

Aldrig bedre tager fat i emnet selvmord, som kan være svært at begribe og tale om. Selvmord blandt unge er tabubelagt og kan være vanskeligt at arbejde med i undervisningen, fordi der er en hårfin grænse mellem information og inspiration. Denne roman skaber på fineste vis mulighed for at tale om et meget ømtåleligt emne. Et emne, der findes, og som vi hellere skal turde at tale om end fortie.

Samtidig handler ungdomsromanen om at finde vejen tilbage til livet, hvis sorgen rammer os. På trods af romanens triste udgangspunkt bliver vi mindet om, at det er muligt at vælge livet til, selv når det virker allermost sørgmodigt og håbløst.

OM MATERIALET OG MÅLGRUPPEN

Aldrig bedre er en velskrevet ungdomsroman med mange gode og relevante danskfaglige aspekter. Den har en interessant komposition og fortælles i øjenhøjde med læseren. På den ene side har vi nogle helt almindelige unge mennesker med alt, hvad det indebærer, og som de fleste unge let vil kunne identificere sig med. På den anden side har vi to unge mennesker, der pludselig rammes af en stor tragedie, som fra det ene øjeblik til det andet ændrer deres liv. Denne tragedie og den efterfølgende sorgproces kan danne grobund for gode refleksioner og samtaler i klassen.

Undervisningsmaterialet er tredelt: *før læsning*, *under læsning* og *efter læsning*. I den første del skal eleverne forholde sig til bogens bagsidetekst for at forberede sig på, hvilken type ungdomsroman de skal til at læse. Derudover er der i denne roman en meddelelse fra forfatteren, som de også skal forholde sig til, før de påbegynder læsningen. Da romanen foregår på et gymnasium i Norge, hvor der er en tradition for russefejrning, skal den sidste før-læringsopgave give eleverne en viden og forståelse af denne tradition.

Under selve læsningen er der to parallelle opgavespor, som det er hensigtsmæssigt at følge samtidig med læsningen. Det ene opgavespor har til formål at indsamle viden om Jakob gennem henholdsvis Lucas' og Emmas beskrivelser, tanker og erindringer om Jakob. Dette notatark udfyldes løbende, når der dukker noget op under læsningen. Det andet

opgavespor er mere reflekterende og kræver, at læseren stopper op undervejs og forholder sig til, hvad der er sket på, mellem og bag linjerne. Derudover bliver eleverne bedt om at forholde sig reflekterende til, hvordan de selv som læsere forstår og forholder sig til det læste.

Efter romanen er læst færdig, har den tredje del af undervisningsmaterialet til hensigt at samle alle trådene og omskabe romanens indtryk til aftryk. Denne proces sker gennem flere opgaver, hvor eleverne får brug for at anvende deres noter og besvarelser fra både *før* og *under* læsningen. Der er i disse opgaver indtænkt mundtlighed, skriftlighed og kreativitet. Opgaverne lægger både op til individuelt arbejde og gruppearbejde. Den sidste opgave er tænkt som en større opgave, hvor alle refleksionerne fra læsningen og arbejdet med romanen fungerer som et afsæt til klassens arbejde med at lave en kampagne, som skal bruges på egen skole.

Både roman og undervisningsmateriale er målrettet de ældste elever i folkeskolen.

Aldrig bedre vil være et oplagt hovedværk i 9.-10. klasse.

FØR LÆSNING

Før du læser – til eleven

Præsentation af roman og undervisningsmateriale

Du skal snart i gang med at læse ungdomsromanen *Aldrig bedre*, som overordnet set handler om at leve videre efter at have mistet et menneske, der har betydet meget for én. I denne roman følger vi to hovedpersoner, Lucas og Emma. De kender ikke hinanden så godt, men de har begge mistet den samme person, Jakob, der har begået selvmord.

Romanen foregår i tiden efter Jakobs død, hvor vi skiftevis følger Lucas, som var Jakobs bedsteven og Emma, der var Jakobs ekskæreste. Deres fortællinger fungerer romanen igennem som parallelle historier.

Inden du går i gang med at læse romanen, skal du arbejde med opgaverne herunder. Opgaverne skal klæde dig på til at læse romanen og give dig en viden, som du måske ikke har på forhånd. Mens du læser, skal du notere undervejs og besvare spørgsmål til de enkelte kapitler. Du vil også blive bedt om at stoppe op og reflektere over dine egne tanker og holdninger. Efter du har læst romanen, skal du bruge dine noter og besvarelser til individuelle opgaver og gruppeopgaver.

Opgaver til forlæsning

Bagsidetekst

MAN KAN TÆNKE SIG TIL “SORG”, FORESTILLE SIG “SORG”, MEN NU ER DEN DER, SORGEN, OG ALT DET, MAN HAVDE FORESTILLET SIG, BLEGNER.

- Forklar med dine egne ord, hvordan du forstår citatet herover.
- Hvad betyder ordet sorg for dig? Forklar, hvad forskellen er på “sorg” og “sorgen”?
- Har du selv oplevet sorg?

Læs hele bagsideteksten.

- Notér de fem ord, som du synes er de mest iøjnefaldende. Sammenlign jeres fem ord i grupper, og find frem til tre ord, I kan blive enige om. Skriv ordene på tavlen og diskutér deres betydning.

Bogens titel

- Hvad tror du, at titlen *Aldrig bedre* betyder?

Meddelelse fra forfatteren

Denne bog starter med en meddelelse fra forfatteren. Læs denne meddelelse.

- Hvorfor tror du, at forfatteren har skrevet denne meddelelse?
- Har du oplevet denne type meddelelser i andre sammenhænge?

Forfatteren anbefaler, at man kontakter Livslinien, hvis man har brug for nogen at tale med.

- Kender du andre steder, hvor det er muligt at søge hjælp?
- Undersøg på nettet, hvor man kan henvende sig, hvis man har brug for nogen at tale med.
- Undersøg Livsliniens hjemmeside

UNDER LÆSNING

Mens du læser - NOTER

Notér undervejs Lucas'/Emmas tanker, minder og følelser i forhold til Jakob

NOTER Lucas

Lined writing area with 25 horizontal lines.

Opgaver til de enkelte kapitler

Lucas (s. 7-16)

Bogen starter *in medias res* til Jakobs begravelse.

- Hvad er dit første indtryk af Lucas? Hvordan var hans forhold til Jakob? Hvordan har Lucas det til begravelsen?
- Hvordan forstår du citaterne:
 - *Det er vel meningen, at det skal gøre ondt.* (s. 9)
 - *Det er vel det ord, som gør alt det her muligt: selv.* (s.14)

Emma (s. 17-24)

- Hvad er dit første indtryk af Emma? Hvad tænker du om den måde, Emma opdager, at Jakob er død? Hvordan reagerer Emma på ”nyheden” om Jakobs død?
- Hvordan forstår du citatet:
 - *Jeg læser: Tåsen. Jeg læser: selvmord. Og jeg tænker: Jakob. Hvorfor gør jeg det?* (s. 19)

Lucas (s. 25-37)

- Efter begravelsen starter Lucas igen i skole. Fortæl, hvordan hans møde er med klassekammeraterne?
- Lucas oplever, at Jakob efter sin død har efterladt landminer i hans krop (s. 27). Forklar denne metafor?
- Hvordan forstår du citatet:
 - *Egentlig er det her ganske enkelt: Det var ham og mig. Nu er der kun mig tilbage.* (s. 30)
Hvorfor tænker Lucas: AT DU BARE KUNNE EFTERLADE MIG HER. HVIS IKKE DU ALLEREDE VAR DØD, HAVDE JEG SLÅET DIG IHJEL. (s. 31).

Emma (s. 38-49)

Emma græder og fortæller både sin far og stamgæsten i caféen om hende og Jakob. Hvorfor tror du, at hun gør det?

- Hvordan forstår du citaterne:
 - *Så romantisk. Så mystisk. Så lidt jeg bemærkede. Nu kan jeg se det. At alt det, jeg troede var mystik, egentlig var mørke.* (s. 48)
 - *Jeg vil ikke tænke, jeg vil knalde. Åh gud, hvordan kunne jeg overse det? Hvordan, hvordan, hvordan?* (s. 49)

Lucas (s. 50-66)

- Jakob er død, men Lucas lever. Hvilke tanker gør Lucas sig i forhold til at skulle leve videre – uden Jakob?
- Hvad gør Mikkel for Lucas? Synes du, at Mikkel gør det rigtige, eller skulle han gøre noget andet?
- Hvordan forstår du citatet:
 - *Jeg vidste jo ingenting, vidste ikke, at det var livsfarligt, det her, at det handlede om liv.* (s. 60)

Emma (s. 67-78)

- Emma mødes med Amanda, inden de skal til fest. Emma ønsker en anden opmærksomhed fra Amanda, end hun får. Hvorfor tror du ikke, Amanda spørger om, hvordan det går, eller om Emma savner Jakob?
- Hvad mener Amanda, da hun skriver til Emma: *intet bliver bedre, hvis ikke du gør det bedre.* (s.67)

Lucas (s. 79-91)

- Lucas mener ikke, det burde kaldes selvmord, men i stedet masse mord. Hvorfor det? Lucas' storesøster, Sofie, siger til Lucas, at Jakob ikke kunne gøre for det. "*Hurt people hurt people*". Hvad tror du, at hun mener med det?

Hvordan forstår du citaterne:

- *Det eneste sted, jeg vil hen: tilbage. Det eneste sted, jeg kan komme: frem.* (s. 84)
- *Undskyld, undskyld, undskyld. Jeg lever, jeg har ikke noget andet valg, for helvede, undskyld.* (s. 91)

Emma (s. 92-96)

- Emma føler sig forandret for altid, fordi hun skal bære den tunge sorg med sig resten af livet. Amanda synes, at Emma overreagerer, fordi Jakob havde slået op med Emma, før han døde, og at hun derved havde mistet Jakob tidligere. Hvad tænker du om Amandas vinkel på Emmas sorg?
- Synes du, at Emma overreagerer? Hvorfor tror du, Emma reagerer på denne måde over Jakobs død?

Lucas (s. 97-111)

- Julie udviser omsorg for Lucas. Hvad tænker Lucas om det? Hvad mener han med "*Du kommer for sent*"? (s. 98) *Hvorfor tror du, at hun gør det?*
- Lucas ser en film, som Jakob har anbefalet ham flere gange. I filmen er der en scene med en mand, der begår selvmord. "*En slags opskrift*". Hvad tænker du om, at den slags er i almindelige film og bøger?

Emma (s. 112-116)

- Emma beskriver Lucas som sin redningskrans. Hun vil udveksle telefonnumre, hun krammer ham hårdt og ønsker ikke at give slip. Hvad tror Emma, at Lucas kan hjælpe hende med?
- Tror du, at Lucas kan hjælpe Emma? Og omvendt?

Lucas (s. 117-128)

- Lucas og Emma begynder at skrive sammen, og Lucas er tiltrukket af Emma. *Kan man være forelsket i en, som éns bedste ven har været sammen med?* (s. 123) Kan Lucas "overtage Jakobs plads"?
- Da Lucas besøger Emma, kysser de, men Lucas rammes af dårlig samvittighed. Hvilke tanker går gennem hans hoved? Hvad tænker du om det, de har gang i?

- Hvordan forstår du citaterne:
 - *Fra nu af og fremover skal det være sådan her: Næsten. Næsten åben. Næsten fint. Næsten færdig med alt det her. Men kun næsten.* (s. 124)
 - *Skulle, skulle, skulle. Der er så mange ting, han skulle have gjort, og nu er det for sent.* (s. 128)

Emma (s. 129-134)

- Find eksempler på, at Amanda har ret i sin besked: *“du erstatter bare Jakob med en, der ligner ham.”*
- Hvor kommer Emmas udtalelse *“Jeg vil ikke tænke, jeg vil bare knalde”* fra? Hvorfor siger hun det?

Lucas (s. 135-147)

- Det begynder at gå bedre for Lucas; han kan smile, være ude i solskin, besøge Mikkel, føle sig som en del af en drengegruppe, men så rammes han af dårlig samvittighed. Hvad har han dårlig samvittighed over? Har han grund til at have dårlig samvittighed?
- Lucas oplever, at alle kigger anderledes på ham. Ansgar mener, at Jakob har gjort Lucas til en charity-case. Hvad mener han med det?
- Mikkel mener derimod, at det handler om, at Lucas minder folk om Jakob og det, han valgte at gøre. Hvad tænker du om det?
- Da Lucas kommer hjem, er Jakobs far på besøg. Hvordan oplever Lucas besøget? Hvad tænker du om den kasse, Jakobs far giver Lucas?
- Hvordan forstår du citatet:
 - *Man kan tænke sig til “sorg”, forestille sig “sorg”, men nu er den der, sorgen, og alt det, man havde forestillet sig, blegner.* (s. 146)

Emma (s. 148-154)

- Hvad sker der mellem Emma og Lucas?
- Hvorfor har Emma og Lucas forskellige oplevelser af Jakob, når det er den samme person? Brug dine noter om Lucas' og Emmas erindringer om Jakob.

Lucas (s. 155-170)

- Lucas er i gang med en forandring. Umiddelbart og udefra ser det ud til, at der sker nogle gode ting for ham, men indeni savner han Jakob, og skyldfølelsen gnaver i ham. Find eksempler på, hvad der går godt, og hvad der ikke går så godt for Lucas.
- Beskriv episoden med katten. Hvorfor tror du, forfatteren har taget den med i historien?
- Hvordan forstår du citatet:
 - *Der findes ikke nogen løsning på mit problem. Det er dét, der er problemet.* (s. 163)

Emma (s. 171-178)

- Da Lucas kommer fuld hjem til Emma, ændres noget i Emma. *Noget går i stykker inden i mig af at se det* (s. 172). Hvad er det, der sker for Emma denne nat?

EFTER LÆSNING

Efter du har læst

Bagsideteksten

Du har nu læst bogen og haft mulighed for at danne dig et indtryk af Lucas og Emma. Vend tilbage til bogens bagside og diskutér de fire spørgsmål. Gå tæt på teksten, og find konkrete eksempler til dine argumenter:

Kunne Lucas og Emma have forhindret Jakobs selvmord?

Burde de have indset, at der var noget galt?

Kan man nogensinde få det godt igen, når tabet føles så stort?

Bliver det aldrig bedre?

Lav en debat i klassen, hvor I diskuterer de fire spørgsmål med udgangspunkt i jeres argumenter fra bogen.

Afskedsbrev fra Jakob til Lucas eller Emma

I historien har Jakob ikke efterladt sig et afskedsbrev, men vi forestiller os, at Jakobs far alligevel finder ét, da han flytter fra huset.

Du bestemmer, om afskedsbrevet skal være til Emma eller til Lucas.

Kig på dine noter fra Lucas'/Emmas tanker, minder og følelser i forhold til Jakob. Hvad er det, de hver især søger svar på? Skriv brevet, hvori du giver den, du har valgt, de svar, som de efterspørger.

Haiku-digt

Som en del af processen med at komme videre i livet og stadig mindes Jakob skriver både Emma og Lucas et haiku-digt med gode minder om Jakob.

Du bestemmer selv, om du skriver Lucas' eller Emmas haiku-digt.

Dit digt skal dekoreres, så det ser pænt ud og er en hyldest til Jakob.

HAIKU-DIGT

5 stavelser

7 stavelser

5 stavelser

Bogens citater

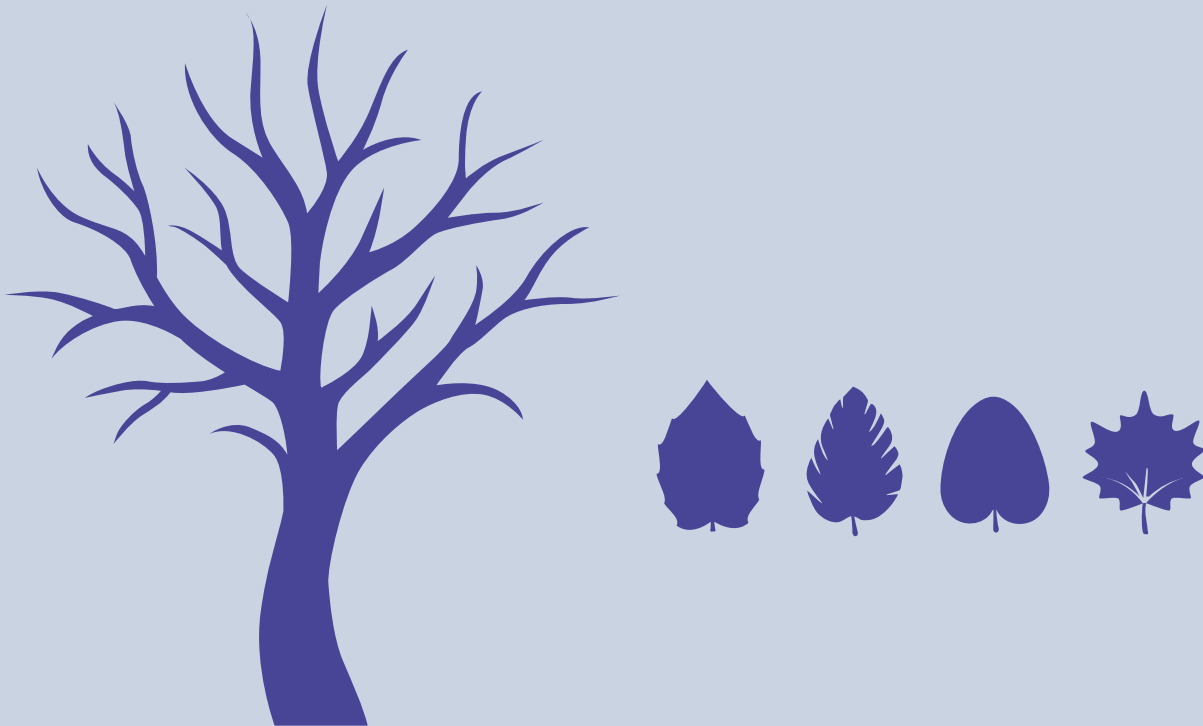
Undervejs i læsningen er du blevet bedt om at forholde dig til bogens mange citater.

Læs citaterne grundigt igennem igen.

Udvælg dit yndlingscitater.

Skriv dit citat på et grønt blad.

Tegn et stort træ i klassen, og hæng alle klassens yndlingscitater herpå.

Oplysningskampagne til unge

Livet går for alle mennesker op og ned, men *ingen* mennesker skal komme dertil, at de ikke ser andre muligheder end selvmord. I har derfor besluttet i din klasse, at I vil lave en kampagne til alle unge, hvor formålet er, at I vil gøre opmærksom på:

- **hvor man kan søge hjælp, når livet virker svært og uoverskueligt.**

Lav en brainstorm i klassen over jeres ideer til forskellige kampagneprodukter, fx plakater, brochure, video osv.

Med udgangspunkt i jeres ideer til forskellige kampagneprodukter inddeler klassen i grupper. Hver gruppe skal lave et produkt til klassens samlede kampagne.

Lav et slogan i klassen, som skal bruges i alle produkter.

Udstil jeres produkter, så skolens udskoling kan få glæde af jeres kampagne.

